

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 57 0 Пс 016752 20 Рев 2
Бања Лука, 12.01.2021. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Биљане Томић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Б. а.д. Б. Л., заступаног по Г. Б., адвокату из Б. Л., против туженог Града Б. Л., заступаног по Правобранилаштву Републике Српске Б. Л., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 016752 17 Пж 3 од 15.01.2018. године, на сједници одржаној 12.01.2021. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 016752 15 Пс 2 од 25.9.2017. године одбијен је тужбени захтјев којим је тражено да се обавезе тужени да исплати тужитељу износ од укупно 542.456,69 КМ са законском затезном каматом почев од 29.4.2009. године. Тужитељ је обавезан да туженом накнади трошкове поступка у износу од 36.250,00 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 016752 17 Пж 3 од 15.01.2018. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана одлука преиначи тако да се у цијелости усвоји тужбени захтјев или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

У овој парници тужитељ тражи да му тужени исплати износ од укупно 542.456,69 КМ, за који износ се исти неосновано обогатио на уштрб његове имовине.

Наконведеног расправљања по овако постављеном тужбеном захтјеву тужитеља, нижестепени судови су утврдили: да је тужитељ (који је тада имао назив В.) као инвеститор са предузећем Љ. а.д. П. као извођачем 25.8.2004. године закључио уговор о изградњи стамбено - пословног објекта у насељу С. у Б. Л.; да је анексом овог уговора од 11.4.2005. године Љ. постао суинвеститор заједно са тужитељем, а да је анексом истог уговора од 24.5.2005. године Љ. преузео обавезу извођења радова на колектору, вањском уређењу и саобраћајници, за шта се тужитељ обавезао да му плати цијену ових радова у износу од 303.053,00 КМ; да је туженом 22.02.2006. године дата урбанистичка сагласност за извођење радова на изградњи приступне саобраћајнице до објекта тужитеља, са паркинзима и припадајућом инфраструктуром; да је тужени 04.9.2006. године поднио захтјев за издавање грађевинске дозволе за изградњу приступне саобраћајнице; да је прије издавања ове дозволе Љ. почео радове на изградњи саобраћајнице; да је након инспекцијског прегледа извршеног у августу 2006. године, рјешењем надлежне инспекције туженог од 12.9.2006. године Љ. наређено да одмах обустави све даље радове на изградњи приступне саобраћајнице са паркинзима и припадајућом инфраструктуром; да се Љ. оглушио на ову наредбу и да је до краја 2006. године завршио радове на изградњи приступне саобраћајнице као и радове на вреловоду, вањској расвјети и нисконапонској мрежи; да је туженом 23.5.2007. године издата грађевинска дозвола за извођење радова на изградњи приступне саобраћајнице; да је, након што је тужитељ извршио легализацију дијела изграђеног објекта, туженом дана 29.4.2009. године дата и употребна дозвола за наведену саобраћајницу; да је вриједност извршених радова и издатака тужитеља утврђена вјештачењем по вјештацима грађевинске и економске струке.

Код оваквог стања ствари нижестепени судови су закључили да се у овом случају ради о незваном вршењу туђих послова јер је тужитељ изводио радове унаточ забрани туженог, због чега му не припадају права која има пословођа без налога. Обзиром да је тужитељ радове изводио ради властите користи, а не ради користи туженог, исти нема право на накнаду за учињене издатке, ради чега су ови судови у цијелости одбили његов тужбени захтјев.

Нижестепене пресуде су засноване на правилној примјени материјалног права.

Правилно нижестепени судови закључују да се предметни спор треба разријешити примјеном одредби чл. 220.-227. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО). Према наводима самог тужитеља, он је испунио обавезе туженог, али од туженог није добио налог да то учини, па је извођењем спорних радова тужитељ незвано приступио вршењу туђих послова, те су нижестепени судови правилно примијенили одредбе чл. 220. - 228. ЗОО, које регулишу институт пословодства без налога. Наиме, тужитељ одн. Љ. а.д. П. је, без овлаштења туженог и унаточ његовој забрани, извршио радове на изградњи приступне саобраћајнице и припадајуће инфраструктуре (рјешењем од 06.9.2006. године тужени је само одобрио тужитељу да прекопа јавну површину ради прикључка објекта на вреловод).

Начело је да се нико не смије мијешати у послове другог. Од овог начела треба одступити због тога да се не би десило да, у случају када је некоме

потребна помоћ, не би правна норма такву помоћ спречавала. Наше право стоји на становишту узајамне помоћи и солидарности и с обзиром на то начело одступа од општег правила да се нико не смије мијешати у послове другог.

Одредбе члана 220. ЗОО имају у виду интерес лица чији се посао обавља, а не интерес трећег лица. У смислу тог члана, вршењу туђег посла се може незвано приступити само ако посао не трпи одлагање (потребна је хитност у поступању) и ако предстоји штета или пропуштање очигледне користи. Пословођа без налога који је поступао у свему како треба и ради оно што су околности захтијевале има право тражити да му онај чији је посао вршио накнади све нужне и корисне трошкове као и да му накнади претрпљену штету, чак иако очекивани резултат није постигнут - *utiliter coertum* (члан 223. ЗОО).

Пословођа без налога мора водити рачуна о потребама господара посла одн. мора поступати са пажњом доброг привредника. Међутим, лице које је туђе послове вршило и поред забране (као у конкретном случају) не може остварити права која припадају пословођи без налога. У случају да је туђи посао вршен са намјером да се за себе задржи постигнута корист, ради се о неправом пословодству према одредбама члана 227. ЗОО.

У конкретном случају циљ пословања тужитеља нису били интереси туженог, већ његови властити интереси, што значи да се исти није мијешао у послове туженог ради алтруизма и солидарности. Да би гестијске радње биле оправдане, оне морају бити управљене на интерес господара (овдје: тужени), а тај услов се у овом случају није остварио. Стога се овдје ради о неправом пословодству јер је тужитељ хотимице предузео туђи посао у своју корист иако је знао да на то није овлаштен.

Нижестепени судови су на правилан начин оцијенили одредбе Одлуке туженог о грађевинском земљишту из 2000. године, по којима је, у случају да нису изграђени сви инфраструктурни објекти и инсталације, инвеститор дужан да финансира те радове, а да заузврат може тражити да му тужени умањи обавезе на име плаћања ренте одн. накнаде за уређење земљишта. Ти судови су правилно закључили да није у надлежности суда да одлучује о питању умањења ренте и накнаде за уређење земљишта, па и да су тачни наводи тужитеља да му тужени није умањио ове дажбине, захтјев за остварење овог права је исти могао поставити само у управном поступку.

Нетачна је тврдња ревизије да је накнадним издавањем употребне дозволе тужени одобрио све радове које је извршио тужитељ те да стога, у смислу члана 228. ЗОО, тужитељу припадају сва права која има пословођа без налога. Ово стога што је, по одредбама чл. 105.-107. Закона о уређењу простора („Службени гласник Републике Српске“ број 84/02 - Пречишћени текст до 53/07), издавање употребне дозволе законска обавеза надлежног органа када му тај захтјев упути инвеститор или извођач радова, а објекат за који се тражи та дозвола је изграђен у складу са техничком документацијом као и обавезујућим стандардима и нормативима. Како захтјев за издавање употребне дозволе не може бити одбијен уколико су испуњени услови наведени у цитираним одредбама, ни издавање употребне дозволе за објекат се не може сматрати као накнадно одобрење за изведене радове, поготово што у овом случају употребна дозвола није издата

тужитељу већ туженом, који је надлежном органу и поднио захтјев за вршење техничког прегледа и издавање употребне дозволе. Такође, није тачна ни тврдња ревизије да се тужени није противио извођењу радова јер из утврђених чињеница произилази да је надлежни орган туженог (инспекција) забранио извођење радова обзиром да за њих није издата грађевинска дозвола.

Како из проведених доказа не произилази да је имовина туженог увећана на уштрб имовине тужитеља (изграђена саобраћајница је јавно добро, а служи првенствено објекту тужитеља и околним објектима, док су вреловод, вањска расвјета и нисконапонски вод имовина јавних предузећа), неоснован је и навод ревидента да су нижестепени судови повриједили његова права загарантована Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода те I Протоколом уз ту Конвенцију.

Није утемељен ни приговор ревизије да нижестепени судови нису поступили по упутама Врховног суда Републике Српске и да су тиме починили повреду одредаба парничног поступка из чл. 209. ст. 1. у вези са чл. 228. и 253. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13, даље: ЗПП). Напротив, ти судови су, приликом поновног одлучивања у овој правној ствари, расправили сва спорна питања на која их је упозорио овај суд те донијели правилну и на закону засновану одлуку.

На основу изложеног ваљало је на основу члана 248. ЗПП одлучити као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић